

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Słowo wstępne	15
Wprowadzenie	17
CZĘŚĆ PIERWSZA. Umowny podział majątku wspólnego	27
CZĘŚĆ DRUGA. Sądowy podział majątku wspólnego	33
Rozdział I. Rodzaje postępowań sądowych, w ramach których możliwe jest dokonanie podziału majątku wspólnego – uwagi ogólne	35
1. Postępowanie o podział majątku wspólnego (art. 566 i 567 k.p.c.)	35
2. Postępowanie o dział spadku bądź zniesienie współwłasności (art. 689 k.p.c.)	35
3. Postępowanie o rozwód, separację lub unieważnienie małżeństwa (art. 58 § 3, art. 61 ³ § 1 i art. 21 k.r.o.)	36
4. Zawezwanie do próby ugodowej (art. 185 § 1 k.p.c.)	37
4.1. Wzór wniosku o zawezwanie do próby ugodowej	41
5. Zapis na sąd polubowny (art. 1157 k.p.c.)	42
Rozdział II. Sądowy podział majątku wspólnego dokonywany w trybie postępowania nieprocesowego	43
1. Uwagi ogólne	43
2. Właściwość sądu	44
3. Podmioty uprawnione do złożenia wniosku	46
4. Uczestnicy postępowania o podział majątku wspólnego	48
5. Wymogi formalne wniosku o podział majątku wspólnego	52
5.1. Wzór wniosku o podział majątku wspólnego	56
Rozdział III. Postępowanie w sprawie o podział majątku wspólnego	60
1. Uwagi ogólne	60

2. Ustalanie składu i wartości majątku wspólnego	74
2.1. Uwagi ogólne	74
2.2. Składniki majątku wspólnego	94
2.2.1. Uwagi ogólne	94
2.2.1.1. Wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków	103
2.2.1.2. Dochody z majątku wspólnego i z majątku osobistego każdego z małżonków	105
2.2.1.3. Środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków	107
2.2.1.4. Kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie prowadzonym przez zakład ubezpieczeń społecznych, o którym mowa w art. 40a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.)	110
2.2.1.5. Spółdzielcze prawo do lokalu	112
2.2.1.6. Prawo własności domu	119
2.2.1.7. Prawo najmu	121
2.2.1.8. Ekspektatywa	126
2.2.1.9. Przedmioty uzyskane z przestępstwa	129
2.2.1.10. Gospodarstwo rolne przekazane następcy	132
2.2.1.11. Nieruchomość nabyta na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych	140
2.2.1.12. Rzeczy nabyte przez zasiedzenie	145
2.2.1.13. Akcje pracownicze	150
2.2.1.14. Akcje i udziały w spółkach	154
2.2.1.15. Wkład do spółki ze środków z majątku wspólnego	159
2.2.1.16. Składniki majątkowe, których skuteczność nabycia zależy od dodatkowych wymogów	160
2.2.1.17. Posiadanie	163
2.2.1.18. Przynależność poszczególnych składników do majątku wspólnego a oświadczenia małżonków zawarte w umowie ich nabycia	164
2.2.1.19. Przedmioty zwykłego urządzenia domowego	168
2.2.1.20. Przynależność składników majątkowych przesuniętych wolą małżonków z majątku wspólnego do majątku osobistego jednego z nich	170
2.2.1.21. Roszczenie z art. 231 k.c. – budowa na cudzym gruncie	175
2.2.1.22. Wierzytelności i inne prawa majątkowe	177

2.2.2. Przedmioty majątkowe wchodzące w skład majątku osobistego małżonka	184
2.2.2.1. Przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej (art. 33 pkt 1 k.r.o.)	187
2.2.2.2. Przedmioty majątkowe nabyte przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę, chyba że spadkodawca lub darczyńca inaczej postanowił (art. 33 pkt 2 k.r.o.)	188
2.2.2.3. Prawa majątkowe wynikające ze wspólności łącznej podlegającej odrębnym przepisom (art. 33 pkt 3 k.r.o.) ..	192
2.2.2.4. Przedmioty majątkowe służące wyłącznie do zaspokajania osobistych potrzeb jednego z małżonków (art. 33 pkt 4 k.r.o.)	195
2.2.2.5. Prawa niezbywalne, które mogą przysługiwać tylko jednej osobie (art. 33 pkt 5 k.r.o.)	197
2.2.2.6. Przedmioty uzyskane z tytułu odszkodowania za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia albo z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (art. 33 pkt 6 k.r.o.)	198
2.2.2.7. Wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę lub z tytułu innej działalności zarobkowej jednego z małżonków (art. 33 pkt 7 k.r.o.)	203
2.2.2.8. Przedmioty majątkowe uzyskane z tytułu nagrody za osobiste osiągnięcia jednego z małżonków (art. 33 pkt 8 k.r.o.)	203
2.2.2.9. Prawa autorskie i prawa pokrewne, prawa własności przemysłowej oraz inne prawa twórcy (art. 33 pkt 9 k.r.o.)	205
2.2.2.10. Przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego (art. 33 pkt 10 k.r.o.)	206
2.3. Ustalanie wartości przedmiotów majątkowych wchodzących w skład majątku wspólnego	214
2.3.1. Uwagi ogólne	214
2.3.2. Wartość nieruchomości obciążonej hipoteką	215
2.3.3. Spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu	220
2.3.3.1. Możliwość podwyższenia lub obniżenia wartości stosownie do szczególnych okoliczności występujących w danej sprawie	227
2.3.4. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego ...	231
2.3.5. Prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej	232
2.3.6. Własność nieruchomości	233
2.3.7. Nakład z majątku wspólnego na majątek osobisty jednego z małżonków w postaci wspólnej budowy domu	234

2.3.8. Użytkowanie wieczyste	235
2.3.9. Prawo najmu	235
2.3.10. Wkład do spółki	239
2.3.11. Nakład na rzecz osoby trzeciej	240
2.3.12. Zbiór rzeczy	242
3. Żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym	243
3.1. Uwagi ogólne	243
3.2. Przestanki ustalenia nierównych udziałów	245
3.2.1. Zgłoszenie żądania	245
3.2.2. „Ważne powody” w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o.	246
3.2.3. Stopień przyczyniania się małżonków do powstania majątku wspólnego	248
3.3. Tryb postępowania	256
3.4. Skutki prawne ustalenia nierównych udziałów	262
3.5. Swoboda małżonków w ustalaniu wielkości ich udziałów w majątku wspólnym	264
4. Sposób podziału majątku wspólnego	266
4.1. Uwagi ogólne	266
4.2. Podział fizyczny	274
4.2.1. Uwagi ogólne	274
4.2.1.1. Podział sprzeczny z przepisami ustawy	276
4.2.1.2. Zgodność podziału fizycznego ze społeczno- -gospodarczym przeznaczeniem rzeczy	285
4.2.1.3. Istotna zmiana rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości jako dalsze negatywne przesłanki podziału fizycznego	299
4.2.2. Sposoby podziału fizycznego nieruchomości	301
4.2.2.1. Uwagi ogólne	301
4.2.2.2. Podział budynku	303
4.2.2.3. Ustanowienie odrębnej własności lokalu	306
4.2.2.4. Zniesienie odrębnej własności lokali i podział fizyczny budynku, w którym tę własność ustanowiono	315
4.2.3. Podział fizyczny zbioru rzeczy	318
4.3. Przyznanie rzeczy jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem splaty pozostałych albo sprzedaż rzeczy	320
4.4. Reguły dotyczące zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego	342
4.5. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego	348
4.6. Wzory postanowień	349
4.6.1. Wzór postanowienia dokonującego podziału majątku wspólnego poprzez podział fizyczny nieruchomości składającej się z kilku działek	349

4.6.2. Wzór postanowienia dokonującego podziału majątku wspólnego poprzez podział fizyczny nieruchomości na kilka nowo tworzonych działek	351
4.6.3. Wzór postanowienia dokonującego podziału majątku wspólnego poprzez podział fizyczny i ustanowienie odrębnej własności lokali	353
4.6.4. Wzór postanowienia dokonującego podziału majątku wspólnego poprzez podział fizyczny nieruchomości wraz z podziałem pionowym budynku	355
4.6.5. Wzór postanowienia dokonującego podziału majątku wspólnego poprzez zniesienie odrębnej własności lokali i podział fizyczny nieruchomości	357
4.6.6. Wzór postanowienia dokonującego podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie rzeczy jednemu z małżonków	360
4.6.7. Wzór postanowienia dokonującego podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie rzeczy obojgu małżonkom ...	362
4.6.8. Wzór postanowienia dokonującego podziału majątku wspólnego poprzez zarządzanie sprzedażą rzeczy	364
5. Spłaty i dopłaty	365
5.1. Uwagi ogólne	365
5.2. Termin i sposób uiszczenia spłaty lub dopłaty	368
5.3. Wysokość i termin uiszczenia odsetek	371
5.4. Sposób zabezpieczenia	378
5.5. Odroczenie terminu zapłaty rat już wymagalnych	380
5.5.1. Wzór wniosku o odroczenie terminu zapłaty wymagalnych rat spłaty (dopłaty)	381
5.6. Możliwość sądowej waloryzacji zasądzonej spłaty lub dopłaty	382
5.7. Możliwość obniżenia spłat i dopłat zasądzonych w sprawie o podział majątku wspólnego z powołaniem się na art. 5 k.c.	385
6. Żądania i roszczenia podlegające rozpoznaniu w postępowaniu o podział majątku wspólnego	390
6.1. Roszczenia z tytułu wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty każdego z małżonków oraz z tytułu wydatków i nakładów, które każde z małżonków poczyniło ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny	390
6.2. Rozliczenia dokonywane na podstawie art. 45 k.r.o. stosowanego w drodze analogii oraz na podstawie art. 415 k.c.	418
6.3. Roszczenie z tytułu posiadania przedmiotów należących do majątku objętego wspólnością	422
6.4. Roszczenie z tytułu pobranych pożytków i innych przychodów z majątku wspólnego w okresie między ustaniem wspólności a dokonaniem podziału majątku wspólnego	430

6.5. Roszczenie z tytułu spłaconych długów	436
6.6. Roszczenie z art. 231 k.c.	445
6.7. Żądanie rozliczenia nakładów i wydatków dokonanych z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek osobisty drugiego ...	451
Rozdział IV. Wpływ postępowania o podział majątku wspólnego na inne sprawy majątkowe między małżonkami	454
1. Uwagi ogólne	454
2. Sprawy pozostające poza kognicją sądu orzekającego w sprawie o podział majątku wspólnego	463
Rozdział V. Orzeczenia merytoryczne wydawane w postępowaniu o podział majątku wspólnego	466
1. Postanowienie częściowe	466
1.1. Wzór postanowienia częściowego	471
2. Postanowienie wstępne	476
3. Postanowienie kończące postępowanie w sprawie o podział majątku wspólnego	482
3.1. Wzór postanowienia o podziale majątku wspólnego z orzeczeniem o braku uprawnienia do lokalu socjalnego	500
3.2. Wzór postanowienia o podziale majątku wspólnego z orzeczeniem o uprawnieniu do lokalu socjalnego	502
4. Sposób zaskarżenia	504
4.1. Dopuszczalność skargi kasacyjnej	507
Rozdział VI. Skutki zakończenia postępowania o podział majątku wspólnego	508
1. Uwagi ogólne	508
2. Prekluzja z art. 618 § 3 k.p.c.	509
3. Podział uzupełniający	512
Rozdział VII. Zasady orzekania o kosztach postępowania o podział majątku wspólnego	515